

I. Disposicions generals

MINISTERI DE LA PRESIDÈNCIA

8436 REIAL DECRET 374/2001, de 6 d'abril, sobre la protecció de la salut i la seguretat dels treballadors contra els riscos relacionats amb els agents químics durant la feina. («BOE» 104, d'1-5-2001, i «BOE» 129, de 30-5-2001.)

La Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals, determina el cos bàsic de garanties i responsabilitats necessari per establir un nivell adequat de protecció de la salut dels treballadors davant els riscos derivats de les condicions de treball, en el marc d'una política coherent, coordinada i eficaç. Segons l'article 6 d'aquesta Llei, les normes reglamentàries han de fixar i concretar els aspectes més tècnics de les mesures preventives.

Així, són les normes de desplegament reglamentari les que han de fixar les mesures mínimes que s'han d'adoptar per a la protecció adequada dels treballadors. Entre aquestes hi ha les destinades a garantir la protecció dels treballadors contra els riscos relacionats amb els agents químics durant la feina.

Així mateix, la seguretat i la salut dels treballadors han estat objecte de diversos convenis de l'Organització Internacional del Treball ratificats per Espanya i que, per tant, formen part del nostre ordenament jurídic. Destaca, pel seu caràcter general, el Conveni número 155, de 22 de juny de 1981, sobre seguretat i salut dels treballadors i medi ambient de treball, ratificat per Espanya el 26 de juliol de 1985. En el mateix sentit, en l'àmbit de la Unió Europea s'han fixat, mitjançant les directives corresponents, criteris de caràcter general sobre les accions en matèria de seguretat i salut en el treball, així com criteris específics referits a mesures de protecció contra accidents i situacions de risc. Concretament, la Directiva 98/24/CE, del Consell, de 7 d'abril, relativa a la protecció de la salut i la seguretat dels treballadors contra els riscos relacionats amb els agents químics durant la feina, estableix les disposicions específiques mínimes en aquest àmbit. Més tard es va aprovar la Directiva 2000/39/CE, de la Comissió, de 8 de juny, per la qual s'estableix una primera llista de valors límit d'exposició professional indicatius en aplicació de la Directiva 98/24/CE, del Consell. Mitjançant aquest Reial decret es procedeix a la transposició al dret espanyol del contingut d'aquestes dues directives.

La Directiva 2000/39/CE, de la Comissió, assenjala en l'exposició de motius que per a cada agent químic per al qual s'estableix en l'àmbit comunitari un valor límit d'exposició professional indicatiu, els estats membres han d'establir un valor límit d'exposició professional nacional, i determinar-ne la naturalesa de conformitat amb la legislació i la pràctica nacional. D'acord amb això, el Reial decret remet, en absència de valors límit ambientals dels que estableix l'annex I, als valors límit ambientals, publicats per l'Institut Nacional de Seguretat i Higiene en el Treball, com a valors de referència per a l'a-

valuació i el control dels riscos originats per l'exposició dels treballadors als agents esmentats, en el «Document sobre límits d'exposició professional per a agents químics a Espanya», l'aplicació del qual és recomanada per la Comissió Nacional de Seguretat i Salut en el Treball.

En virtut d'això, de conformitat amb l'article 6 de la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals, a proposta dels ministres de treball i Afers Socials i de Sanitat i Consum, consultades les organitzacions empresarials i sindicals més representatives, escoltada la Comissió Nacional de Seguretat i Salut en el Treball, d'acord amb el Consell d'Estat i amb la deliberació prèvia del Consell de Ministres en la reunió del dia 6 d'abril de 2001,

DISPOSO:

CAPÍTOL I

Disposicions generals

Article 1. *Objecte i àmbit d'aplicació.*

1. Aquest Reial decret té per objecte, en el marc de la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals, establir les disposicions mínimes per a la protecció dels treballadors contra els riscos derivats o que puguin derivar de la presència d'agents químics en el lloc de treball o de qualsevol activitat amb agents químics.

2. Les disposicions d'aquest Reial decret són aplicables als agents químics perillosos que estiguin o puguin estar presents en el lloc de treball, sens perjudici de:

a) Les disposicions de la normativa sobre protecció radiològica dels treballadors relacionades amb els agents químics.

b) Les disposicions més rigoroses o específiques que estableix el Reial decret 665/1997, de 12 de maig, sobre la protecció dels treballadors contra els riscos relacionats amb l'exposició a agents cancerígens durant la feina.

c) Les disposicions més rigoroses o específiques en matèria de transport de mercaderies perilloses que estableixen:

1r El Reial decret 2115/1998, de 16 d'octubre, sobre transport de mercaderies perilloses per carretera.

2n El Reglament nacional per al transport de mercaderies perilloses per ferrocarril.

3r Els codis IMDG, IBC i IGC que defineix l'article 2 del Reial decret 1253/1997, de 24 de juliol, sobre condicions mínimes que s'exigeixen en els vaixells que transportin mercaderies perilloses o contaminants amb origen o destinació en ports marítims nacionals.

4t L'Acord europeu relatiu al transport internacional de mercaderies perilloses per vies de navegació interior.

5è El Reglament nacional i les instruccions tècniques per al transport sense riscos de mercaderies perilloses per via aèria.

3. Les disposicions del Reial decret 39/1997, de 17 de gener, pel qual s'aprova el Reglament dels serveis de prevenció, s'apliquen plenament al conjunt de l'àmbit que preveu l'apartat anterior, sens perjudici de les disposicions més rigoroses o específiques que preveu aquest Reial decret.

Article 2. *Definicions.*

Als efectes d'aquest Reial decret, s'entén per:

1. Agent químic: qualsevol element o compost químic, per si sol o barrejat, tal com es presenta en estat natural o és produït, utilitzat o abocat, inclòs l'abocament com a residu, en una activitat laboral, s'hagi elaborat o no de manera intencionada i s'hagi comercialitzat o no.

2. Exposició a un agent químic: presència d'un agent químic en el lloc de treball que implica el contacte d'aquest amb el treballador, normalment per inhalació o per via dèrmica.

3. Perill: la capacitat intrínseca d'un agent químic per causar dany.

4. Risc: la possibilitat que un treballador sigui objecte d'un dany determinat derivat de l'exposició a agents químics. Per qualificar un risc des del punt de vista de la gravetat, s'han de valorar conjuntament la probabilitat que es produeixi el dany i la severitat.

5. Agent químic perillós: agent químic que pot representar un risc per a la seguretat i la salut dels treballadors a causa de les seves propietats fisicoquímiques, químiques o toxicològiques i de la forma en què s'utilitza o està present en el lloc de treball. Es consideren inclosos en aquesta definició, en particular:

a) Els agents químics que compleixin els criteris per ser classificats com a substàncies o preparats perillosos establerts, respectivament, en la normativa sobre notificació de substàncies noves i classificació, i envasat i etiquetatge de substàncies perilloses, i en la normativa sobre classificació, envasat i etiquetatge de preparats perillosos, amb independència que l'agent estigui classificat o no en les dites normatives, excepte els agents que compleixin únicament els requisits per ser classificats com a perillosos per al medi ambient.

b) Els agents químics que disposin d'un valor límit ambiental dels indicats a l'apartat 4 de l'article 3 d'aquest Reial decret.

6. Activitat amb agents químics: qualsevol feina en què s'utilitzin agents químics, o estigui previst utilitzar-los, en qualsevol procés, inclosos la producció, la manipulació, l'emmagatzemament, el transport o l'evacuació i el tractament, o en què es produeixin com a resultat de la feina.

7. Productes intermedis: les substàncies formades durant les reaccions químiques i que es transformen i desapareixen abans del final de la reacció o del procés.

8. Subproductes: les substàncies que es formen durant les reaccions químiques i que romanen al final de la reacció o del procés.

9. Valors límit ambientals: valors límit de referència per a les concentracions dels agents químics a la zona de respiració d'un treballador. Es distingeixen dos tipus de valors límit ambientals:

a) Valor límit ambiental per a l'exposició diària: valor límit de la concentració mitjana, mesurada o calculada de manera ponderada respecte al temps per a la jornada laboral real i referida a una jornada estàndard de vuit hores diàries.

b) Valor límit ambiental per a exposicions de curta durada: valor límit de la concentració mitjana, mesurada o calculada per a qualsevol període de quinze minuts

al llarg de la jornada laboral, excepte per als agents químics per als quals s'especifiqui un període de referència inferior.

10. Valor límit biològic: el límit de la concentració, en el medi biològic adequat, de l'agent químic o d'un dels seus metabolits o d'un altre indicador biològic directament o indirectament relacionat amb els efectes de l'exposició del treballador a l'agent en qüestió.

11. Vigilància de la salut: l'examen de cada treballador per determinar el seu estat de salut, en relació amb l'exposició a agents químics específics en la feina.

CAPÍTOL II

Obligacions de l'empresari

Article 3. *Avaluació dels riscos.*

1. L'empresari ha de determinar, en primer lloc, si hi ha agents químics perillosos en el lloc de treball. Si és així, s'han d'avaluar els riscos per a la salut i la seguretat dels treballadors, originats pels agents esmentats, de conformitat amb l'article 16 de la Llei de prevenció de riscos laborals i la secció 1a del capítol II del Reglament dels serveis de prevenció, considerant i analitzant conjuntament:

a) Les seves propietats perilloses i qualsevol altra informació necessària per a l'avaluació dels riscos, que hagi de facilitar el proveïdor, o que se li pugui demanar a ell o a qualsevol altra font d'informació d'accés fàcil. Aquesta informació ha d'incloure la fitxa de dades de seguretat i, quan sigui procedent, l'avaluació dels riscos per als usuaris, que preveu en la normativa sobre comercialització d'agents químics perillosos.

b) Els valors límit ambientals i biològics.

c) Les quantitats utilitzades o emmagatzemades dels agents químics.

d) El tipus, el nivell i la durada de l'exposició dels treballadors als agents i qualsevol altre factor que condicioni la magnitud dels riscos derivats de l'exposició, així com les exposicions accidentals.

e) Qualsevol altra condició de treball que influeixi sobre altres riscos relacionats amb la presència dels agents en el lloc de treball i, específicament, amb els perills d'incendi o explosió.

f) L'efecte de les mesures preventives adoptades o que s'hagin d'adoptar.

g) Les conclusions dels resultats de la vigilància de la salut dels treballadors que, si s'escau, s'hagi portat a terme i els accidents o incidents causats o potenciat per la presència dels agents en el lloc de treball.

2. L'avaluació del risc ha d'incloure la de totes aquelles activitats, com les de manteniment o reparació, la realització de les quals pugui suposar un risc per a la seguretat i la salut dels treballadors, per la possibilitat que es produeixin exposicions d'importància o per altres raons, encara que s'hagin pres totes les mesures tècniques pertinents.

3. Quan els resultats de l'avaluació revelin un risc per a la salut i la seguretat dels treballadors, són aplicables les mesures específiques de prevenció, protecció i vigilància de la salut que estableixen els articles 5, 6 i 7.

Això no obstant, les mesures específiques esmentades no són aplicables en cas que els resultats de l'avaluació de riscos posin de manifest que la quantitat d'un agent químic perillós present en el lloc de treball fa que només hi hagi un risc lleu per a la salut i la seguretat dels treballadors. Per reduir aquest risc, n'hi ha prou amb l'aplicació dels principis de prevenció que estableix l'article 4.

4. En qualsevol cas, els articles 5 i 6 s'apliquen obligatòriament quan se superin:

a) Els valors límit ambientals que estableix l'annex I d'aquest Reial decret o una normativa específica aplicable.

b) En absència dels anteriors, els valors límit ambientals publicats per l'Institut Nacional de Seguretat i Higiene en el Treball en el «Document sobre límits d'exposició professional per a agents químics a Espanya», l'aplicació del qual sigui recomanada per la Comissió Nacional de Seguretat i Salut en el Treball, llevat de si es pot demostrar que s'utilitzen i es respecten uns criteris o límits alternatius, l'aplicació dels quals sigui suficient, en el cas concret de què es tracti, per protegir la salut i la seguretat dels treballadors.

5. L'avaluació dels riscos derivats de l'exposició per inhalació a un agent químic perillós ha d'incloure el mesurament de les concentracions de l'agent en l'aire, en la zona de respiració del treballador, i la seva comparació posterior amb el valor límit ambiental que correspongui, segons el que disposa l'apartat anterior. El procediment de mesurament utilitzat s'ha d'adaptar, per tant, a la naturalesa de l'esmentat valor límit.

El procediment de mesurament i, concretament, l'estratègia de mesurament (el nombre, la durada i l'oportunitat dels mesuraments) i el mètode de mesurament (inclosos, si s'escau, els requisits exigibles als instruments de mesura), s'estableixen seguint la normativa específica que sigui aplicable o, en absència d'aquesta, d'acord amb el que disposa l'article 5.3 del Reglament dels serveis de prevenció.

Tanmateix, els mesuraments a què es refereixen els paràgrafs anteriors no són necessaris quan l'empresari demostrï clarament per altres mitjans d'avaluació que s'ha aconseguit una prevenció i protecció adequades, de conformitat amb el que disposa l'apartat 1 d'aquest article.

6. En el cas d'activitats que comportin una exposició a diversos agents químics perillosos, l'avaluació s'ha de fer tenint en compte el risc que presenti la combinació dels agents esmentats.

7. L'avaluació dels riscos s'ha de mantenir actualitzada, i s'ha de revisar:

a) Quan es produeixin modificacions en les condicions existents en el moment en què es va fer l'avaluació, que puguin augmentar el risc i invalidar els resultats d'aquesta avaluació.

b) En els casos que assenyala l'apartat 1 de l'article 6 del Reglament dels serveis de prevenció.

c) Periòdicament, d'acord amb el que disposa l'apartat 2 de l'article 6 del Reglament esmentat. La periodicitat s'ha de fixar en funció de la naturalesa i la gravetat del risc i la possibilitat que aquest s'incrementi per causes que passin desapercebudes, i tenint en compte els criteris que estableix la guia a què fa referència la disposició final primera d'aquest Reial decret.

8. En el cas d'una nova activitat en què s'utilitzin agents químics perillosos, la feina s'ha d'iniciar únicament quan s'hagi efectuat una avaluació del risc de l'activitat i s'hagin aplicat les mesures preventives corresponents.

9. L'avaluació s'ha de documentar d'acord amb el que estableixen l'article 23 de la Llei de prevenció de riscos laborals i l'article 7 del Reglament dels serveis de prevenció. En relació amb els casos a què fa referència l'apartat 5 d'aquest article, la documentació ha d'incloure les raons per les quals no es considera necessari efectuar mesuraments.

Article 4. *Principis generals per a la prevenció dels riscos per agents químics.*

Els riscos per a la salut i la seguretat dels treballadors en feines en què hi hagi activitat amb agents químics perillosos s'han d'eliminar o reduir al mínim mitjançant:

a) La concepció i l'organització dels sistemes de treball en el lloc de treball.

b) La selecció i la instal·lació dels equips de treball.

c) L'establiment dels procediments adequats per a l'ús i el manteniment dels equips utilitzats per treballar amb agents químics perillosos, així com per a la realització de qualsevol activitat amb agents químics perillosos, o amb residus que en continguin, incloses la manipulació, l'emmagatzemament i el trasllat d'aquests agents al lloc de treball.

d) L'adopció de mesures higièniques adequades, tant personals com d'ordre i neteja.

e) La reducció de les quantitats d'agents químics perillosos presents en el lloc de treball al mínim necessari per al tipus de feina de què es tracti.

f) La reducció al mínim del nombre de treballadors que hi estan exposats o que hi puguin estar.

g) La reducció al mínim de la durada i la intensitat de les exposicions.

Article 5. *Mesures específiques de prevenció i protecció.*

1. Aquest article és aplicable quan l'avaluació dels riscos posi de manifest la necessitat de prendre les mesures específiques de prevenció i protecció que s'hi preveuen, tenint en compte els criteris que estableixen els apartats 3 i 4 de l'article 3 d'aquest Reial decret.

2. L'empresari ha de garantir l'eliminació o reducció al mínim del risc que comporti un agent químic perillós per a la salut i la seguretat dels treballadors durant la feina. Per a això, l'empresari, preferentment, ha d'evitar l'ús de l'agent esmentat substituint-lo per un altre o per un procés químic que, d'acord amb les seves condicions d'ús, no sigui perillós o ho sigui menys.

Quan la naturalesa de l'activitat no permeti l'eliminació del risc per substitució, l'empresari ha de garantir la reducció al mínim del risc esmentat aplicant mesures de prevenció i protecció que siguin coherents amb l'avaluació dels riscos. Aquestes mesures han d'incloure, per ordre de prioritat:

a) La concepció i la utilització de procediments de treball, controls tècnics, equips i materials que permetin, aïllant l'agent en la mesura que sigui possible, evitar o reduir al mínim qualsevol fuga o difusió a l'ambient o qualsevol contacte directe amb el treballador que pugui suposar un perill per a la seva salut i seguretat.

b) Mesures de ventilació o altres mesures de protecció col·lectiva, aplicades preferentment a l'origen del risc, i mesures adequades d'organització del treball.

c) Mesures de protecció individual, d'acord amb el que disposa la normativa sobre utilització d'equips de protecció individual, quan les mesures anteriors siguin insuficients i l'exposició o el contacte amb l'agent no es pugui evitar per altres mitjans.

3. Sens perjudici del que estableix l'apartat anterior, l'empresari ha d'adoptar, en particular, les mesures tècniques i organitzatives necessàries per protegir els treballadors dels riscos derivats, si s'escau, de la presència en el lloc de treball d'agents que puguin donar lloc a incendis, explosions o altres reaccions químiques perilloses a causa del seu caràcter inflamable, de la seva inestabilitat química, de la seva reactivitat davant altres

substàncies presents en el lloc de treball, o de qualsevol altra de les seves propietats fisicoquímiques.

Aquestes mesures han de ser adequades a la naturalesa i les condicions de l'operació, inclosos l'emmagatzemament, la manipulació i el transport dels agents químics al lloc de treball i, si s'escau, la separació dels agents químics incompatibles. En particular, l'empresari ha d'adoptar, per ordre de prioritat, mesures per:

a) Impedir la presència en el lloc de treball de concentracions perilloses de substàncies inflamables o de quantitats perilloses de substàncies químicament inestables o incompatibles amb altres que també són presents en el lloc de treball quan la naturalesa de la feina ho permeti.

b) Quan la naturalesa de la feina no permeti l'adopció de la mesura que preveu l'apartat anterior, evitar les fonts d'ignició que puguin causar incendis o explosions, o condicions adverses que puguin activar la descomposició de substàncies químicament inestables o mesclades de substàncies químicament incompatibles.

c) Palliar els efectes nocius per a la salut i la seguretat dels treballadors originats en cas d'incendi, explosió o una altra reacció exotèrmica perillosa.

En tot cas, els equips de treball i els sistemes de protecció emprats han de complir els requisits de seguretat i salut que estableixi la normativa que en reguli la concepció, la fabricació i el subministrament.

4. En el cas particular de la prevenció de les explosions, les mesures adoptades:

a) Han de tenir en compte la classificació en categories dels grups d'aparells que figura a l'annex I del Reial decret 400/1996, d'1 de març, pel qual es dicten les disposicions d'aplicació de la Directiva del Parlament Europeu i del Consell 94/9/CE, relativa als aparells i sistemes de protecció per a ús en atmosferes potencialment explosives, i han de ser compatibles amb aquesta classificació.

b) Han d'oferir un control suficient de les instal·lacions, els equips i la maquinària, o utilitzar equips per a la supressió de les explosions o els dispositius d'alluejament davant sobrepressions.

Article 6. *Vigilància de la salut.*

1. Quan l'avaluació de riscos posi de manifest l'existència d'un risc per a la salut dels treballadors, l'empresari ha de dur a terme una vigilància de la salut d'aquests treballadors, de conformitat amb el que disposen aquest article i l'article 22 de la Llei de prevenció de riscos laborals i l'apartat 3 de l'article 37 del Reglament dels serveis de prevenció.

2. La vigilància de la salut es considera adequada quan es compleixin totes les condicions següents:

a) L'exposició del treballador a l'agent químic perillós es pugui relacionar amb una determinada malaltia o un determinat efecte advers per a la salut.

b) Hi hagi la probabilitat que aquesta malaltia o efecte advers es produeixi en les condicions de treball concretes en què el treballador exerceixi la seva activitat.

c) Hi hagi tècniques d'investigació vàlides per detectar símptomes de la malaltia esmentada o efectes adversos per a la salut, la utilització de les quals comporti poc risc per al treballador.

3. La vigilància de la salut és un requisit obligatori per treballar amb un agent químic perillós quan ho estableixi una disposició legal o quan sigui imprescindible

per avaluar els efectes de les condicions de treball sobre la salut del treballador perquè:

a) No es pugui garantir que l'exposició del treballador a l'agent esmentat està prou controlada.

b) El treballador, tenint en compte les seves característiques personals, el seu estat biològic i la seva possible situació de discapacitat, i la naturalesa de l'agent, pugui presentar o desenvolupar una sensibilitat especial davant l'agent.

Sempre que es compleixin les condicions que indica l'apartat 2 d'aquest article, la vigilància de la salut, inclòs si s'escau el control biològic, també és un requisit obligatori per treballar amb els agents químics que indica l'annex II d'aquest Reial decret.

4. Quan, d'acord amb el que disposa l'apartat anterior, la vigilància de la salut sigui un requisit obligatori per treballar amb un agent químic, s'ha d'informar el treballador d'aquest requisit abans que li sigui assignada la tasca que comporti riscos d'exposició a l'agent químic en qüestió.

5. Els procediments utilitzats per efectuar la vigilància de la salut s'han d'ajustar als protocols que assenyalen el paràgraf c) de l'apartat 3 de l'article 37 del Reglament dels serveis de prevenció. Per la seva banda, aquests protocols, quan es refereixin a algun dels agents indicats a l'annex II d'aquest Reial decret, han d'incloure els requisits que estableix l'annex esmentat.

6. La documentació sobre l'avaluació dels riscos per exposició a agents químics perillosos i la vigilància de la salut dels treballadors davant els riscos esmentats s'ha d'ajustar al que estableixen l'article 23 de la Llei de prevenció de riscos laborals, l'article 7 i el paràgraf c) de l'apartat 3 de l'article 37 del Reglament dels serveis de prevenció.

Sens perjudici del que disposa l'apartat 3 de l'article 22 de la Llei de prevenció de riscos laborals, els treballadors tenen accés, amb la sol·licitud prèvia, a la part d'aquesta documentació que els afecti personalment.

7. En els casos en què la vigilància de la salut mostri que:

a) Un treballador té una malaltia identificable o uns efectes nocius que, segons l'opinió del metge responsable, són conseqüència d'una exposició a un agent químic perillós, o

b) Se supera un valor límit biològic dels indicats a l'annex II el metge responsable o altre personal sanitari competent ha d'informar personalment el treballador del resultat d'aquesta vigilància. Aquesta informació ha d'incloure, quan sigui procedent, els consells relatius a la vigilància de la salut a la qual el treballador s'ha de sotmetre en finalitzar l'exposició, tenint en compte el que disposa el paràgraf e) de l'apartat 3 de l'article 37 del Reglament dels serveis de prevenció.

8. En els casos indicats en els paràgrafs a) i b) de l'apartat anterior, l'empresari ha de:

a) Revisar l'avaluació dels riscos a què es refereix l'article 3.

b) Revisar les mesures previstes per eliminar o reduir els riscos d'acord amb el que disposen els articles 4 i 5.

c) Tenir en compte les recomanacions del metge responsable de la vigilància de la salut en aplicar qualsevol altres mesures necessàries per eliminar o reduir els riscos, d'acord amb el que disposa l'article 5, inclosa la possibilitat d'assignar al treballador una altra feina on no hi hagi risc d'una nova exposició.

d) Disposar que es mantingui la vigilància de la salut dels treballadors afectats i que es procedeixi a l'examen

de la salut dels altres treballadors que hagin sofert una exposició similar, tenint en compte les propostes que faci el metge responsable en aquesta matèria.

Article 7. Mesures que cal adoptar davant accidents, incidents i emergències.

1. Aquest article és aplicable quan l'avaluació dels riscos posi de manifest la necessitat de prendre les mesures davant accidents, incidents i emergències que s'hi preveuen, tenint en compte els criteris que estableixen l'apartat 3 de l'article 3 d'aquest Reial decret, i els articles 20 i 21 de la Llei de prevenció de riscos laborals.

2. Per tal de protegir la salut i la seguretat dels treballadors davant els accidents, els incidents i les emergències que puguin derivar de la presència d'agents químics perillosos al lloc de treball, l'empresari ha de planificar les activitats que s'han de portar a terme en cas que es produeixin aquests accidents, incidents o emergències i adoptar les mesures necessàries per possibilitar, en aquest cas, la realització correcta de les activitats planificades.

Aquestes mesures comprenen:

a) La instal·lació dels sistemes o la dotació dels mitjans necessaris, tenint en compte els resultats de l'avaluació per paliar les conseqüències de l'accident, l'incident o l'emergència i, en particular, per al control de la situació de perill i, si s'escau, l'evacuació dels treballadors i els primers auxilis.

b) La formació dels treballadors que hagin de portar a terme les activitats esmentades o participar-hi, inclosa la pràctica d'exercicis de seguretat a intervals regulars.

c) L'organització de les relacions amb els serveis externs a l'empresa, en particular en matèria de primers auxilis, assistència mèdica d'urgència, salvament i lluita contra incendis.

d) La posada a disposició d'informació sobre les mesures d'emergència relatives a agents químics perillosos, accessible als serveis interns i externs, incloent:

1r Avís previ dels corresponents perills a la feina, mesures de determinació del perill, precaucions i procediments, de manera que els serveis d'urgències puguin establir els seus propis procediments d'intervenció i les seves mesures de precaució.

2n Tota la informació disponible sobre els perills específics que sorgeixen o puguin sorgir durant un accident o una emergència, inclosa la informació sobre els plans i procediments que s'hagin establert d'acord amb el que disposa aquest article.

e) L'establiment dels sistemes d'avís i comunicació que calguin per advertir d'un increment del risc que impliqui una situació d'emergència, a fi de permetre una resposta adequada i, en particular, l'inici ràpid de les mesures de control de la situació de perill, així com de les operacions d'assistència, evacuació i salvament.

3. En el cas que, efectivament, hi hagi un accident, un incident o una emergència dels considerats en aquest article, l'empresari ha de prendre immediatament les mesures necessàries per paliar-ne les conseqüències i informar els treballadors afectats.

4. A fi de restablir la normalitat:

a) L'empresari ha d'aplicar les mesures adequades per posar remei a la situació com més aviat millor.

b) Es permet treballar únicament a la zona afectada als treballadors que siguin imprescindibles per a la realització de les reparacions i els treballs necessaris.

c) S'ha de proporcionar als treballadors autoritzats a treballar a la zona afectada roba de protecció ade-

quada, equip de protecció personal i equip i material de seguretat especialitzats que han d'utilitzar mentre persisteixi la situació, que no ha de ser permanent.

d) No s'ha d'autoritzar a romandre a la zona afectada persones sense protecció.

Article 8. Prohibicions.

1. Per tal d'evitar l'exposició dels treballadors als riscos per a la salut derivats de determinats agents químics i determinades activitats amb agents químics, queden prohibides la producció, la fabricació o la utilització durant la feina dels agents químics i de les activitats amb agents químics que s'indiquen a l'annex III d'aquest Reial decret. Aquesta prohibició no és aplicable si l'agent químic és present en un altre agent químic o com a component de rebuig, sempre que la seva concentració específica en aquest sigui inferior al límit que estableix l'annex esmentat.

2. S'exceptuen del compliment del que disposa l'apartat anterior:

a) Les activitats d'investigació i experimentació científica, incloses les d'anàlisi.

b) Les activitats que tinguin per objecte l'eliminació dels agents químics presents en forma de subproductes o productes residuals.

c) Les activitats en què els agents químics a què es refereix l'apartat 1 s'usin com a productes intermedis i la producció d'aquests agents per a l'ús esmentat.

3. En els casos exceptuats a l'apartat anterior, l'empresari està obligat a:

a) Prendre les precaucions apropiades per protegir la seguretat i la salut dels treballadors afectats, per evitar-los l'exposició als agents químics a què es refereix l'apartat 1.

b) Adoptar, a més, en les activitats que assenyalen l'última lletra de l'apartat anterior, les mesures necessàries que assegurin una producció i una utilització més ràpides dels agents, en tant que productes intermedis, sempre en un sistema tancat únic i extrets només en la quantitat mínima necessària per al control del procés o per al manteniment del sistema.

c) Remetre a l'autoritat laboral, conjuntament amb la documentació de la comunicació d'obertura, tota la informació sobre les mesures adoptades per al compliment de les obligacions que estableix aquest apartat i, en particular:

1r El motiu pel qual se sol·licita l'excepció.

2n Les quantitats utilitzades anualment.

3r les activitats i reaccions o processos implicats.

4t El nombre de treballadors que puguin estar subjectes a exposició.

5è Les precaucions adoptades per protegir la seguretat i la salut dels treballadors i, en particular, les mesures tècniques i organitzadores preses per evitar l'exposició.

4. En vista de la informació rebuda, l'autoritat laboral pot, amb l'informe previ de la Inspecció de Treball i Seguretat Social, estendre la prohibició a aquest particular procés o activitat quan consideri que les precaucions adoptades per l'empresari no garanteixen un grau suficient de protecció de la salut i seguretat dels treballadors.

Article 9. Informació i formació dels treballadors.

1. De conformitat amb els articles 18 i 19 de la Llei de prevenció de riscos laborals, l'empresari ha de

garantir que els treballadors i els representants dels treballadors rebin una formació i una informació adequades sobre els riscos derivats de la presència d'agents químics perillosos al lloc de treball, i també sobre les mesures de prevenció i protecció que s'hagin d'adoptar en aplicació d'aquest Reial decret.

2. En particular, l'empresari ha de facilitar als treballadors o als seus representants, seguint el criteri que estableix l'apartat 1 de l'article 18 de la Llei esmentada:

a) Els resultats de l'avaluació dels riscos que preveu l'article 3 d'aquest Reial decret, així com els canvis en els resultats esmentats que es produeixin com a conseqüència d'alteracions importants de les condicions de treball.

b) Informació sobre els agents químics perillosos presents en el lloc de treball, com ara la seva denominació, els riscos per a la seguretat i la salut, els valors límit d'exposició professional i altres requisits legals que els siguin aplicables.

c) Formació i informació sobre les precaucions i mesures adequades que s'hagin d'adoptar per tal de protegir-se a si mateixos i als altres treballadors al lloc de treball.

d) Accés a qualsevol fitxa tècnica facilitada pel proveïdor, d'acord amb el que disposa la normativa sobre classificació, envasament i etiquetatge de substàncies i preparats perillosos.

3. La informació s'ha de facilitar en la forma adequada, tenint en compte el seu volum, la complexitat i la freqüència d'utilització, així com la naturalesa i el nivell dels riscos que l'avaluació hagi posat de manifest; depenent d'aquests factors, pot ser necessari proporcionar instruccions i formació individuals amb el suport d'informació escrita, o n'hi pot haver prou amb la comunicació verbal. La informació ha de ser actualitzada sempre que calgui tenir en compte noves circumstàncies.

4. La senyalització dels recipients i les conduccions utilitzats per als agents químics perillosos al lloc de treball ha de satisfer els requisits que estableix el Reial decret 485/1997, de 14 d'abril, sobre disposicions mínimes en matèria de senyalització de seguretat i salut en el treball i, en particular, l'apartat 4 de l'annex VII d'aquesta norma. Quan la senyalització no sigui obligatòria, l'empresari ha de vetllar perquè la naturalesa i els perills del contingut dels recipients i les conduccions siguin clarament recognoscibles.

Article 10. Consulta i participació dels treballadors.

L'empresari ha de consultar i facilitar la participació dels treballadors o els seus representants respecte de les qüestions a què es refereix aquest Reial decret, de conformitat amb el que estableix l'apartat 2 de l'article 18 de la Llei de prevenció de riscos laborals.

Disposició derogatòria única. Derogació normativa.

Queden derogades totes les disposicions del mateix rang o inferior que s'oposin al que disposa aquest Reial decret i, específicament:

a) El segon paràgraf de l'article 18 i l'annex 2 del Reglament d'activitats molestes, insalubres, nocives i perilloses aprovat pel Decret 2414/1961, de 30 de novembre.

b) El Reglament per a la prevenció de riscos i la protecció de la salut dels treballadors per la presència de plom metàl·lic i els seus compostos iònics en l'ambient de treball, aprovat per l'Ordre de 9 d'abril de 1986.

c) El Reial decret 88/1990, de 26 de gener, sobre protecció dels treballadors mitjançant la prohibició de determinats agents específics o determinades activitats.

Disposició final primera. Elaboració i actualització de la guia tècnica.

L'Institut Nacional de Seguretat i Higiene en el Treball, d'acord amb el que disposa l'apartat 3 de l'article 5 del Reial decret 39/1997, de 17 de gener, pel qual s'aprova el Reglament dels serveis de prevenció, ha d'elaborar i mantenir actualitzada una guia tècnica de caràcter no vinculant, per a l'avaluació i la prevenció dels riscos relacionats amb els agents químics presents en els llocs de treball.

Disposició final segona. Facultat de desplegament.

S'autoritza el ministre de Treball i Afers Socials, amb l'informe favorable previ del de Sanitat i Consum i l'informe previ de la Comissió Nacional de Seguretat i Salut en el Treball, a dictar totes les disposicions que siguin necessàries per a l'aplicació i el desplegament d'aquest Reial decret, així com per a les adaptacions de caràcter estrictament tècnic dels seus annexos, en funció del progrés tècnic i de l'evolució de les normatives o especificacions internacionals o dels coneixements en matèria de protecció davant els riscos relacionats amb els agents químics.

Disposició final tercera. Entrada en vigor.

Aquest Reial decret entra en vigor el dia 5 de maig de 2001.

Madrid, 6 d'abril de 2001.

JUAN CARLOS R.

El ministre de la Presidència,
JUAN JOSÉ LUCAS GIMÉNEZ

ANNEX I

Llista de valors límit ambientals d'aplicació obligatòria

Nom de l'agent	EINECS (1)	CAS (2)	Valor límit ambiental per a l'exposició diària		Valor límit ambiental per a exposicions de curta durada	
			mg/m ³ (3)	ppm (4)	mg/m ³ (3)	ppm (4)
Plom inorgànic i els seus derivats.	—	—	0,15	—	—	—

(1) EINECS: European Inventory of Existing Commercial Chemical Substances (Inventari europeu de substàncies químiques comercials existents).

(2) CAS: Chemical Abstracts Service (Servei de resums químics).

(3) mg/m³: mil·ligrams per metre cúbic d'aire a 20 °C i 101,3 KPa.

(4) ppm: parts per milió en volum a l'aire (ml/m³).

ANNEX II

Valors límit biològics d'aplicació obligatòria i mesures de vigilància de la salut

Plom i els seus derivats iònics

a) El control biològic ha d'incloure el mesurament del nivell de plom en sang utilitzant l'espectrometria d'absorció o un mètode de resultats equivalents. El valor límit biològic és: 70 µg Pb/100 ml de sang.

b) S'ha de procedir a la vigilància mèdica quan s'estigui exposat a una concentració de plom a l'aire que excedeixi els 0,075 mg/m³, calculats de forma ponderada respecte al temps per a un període de referència

de quaranta hores setmanals, o el control biològic detecti en determinats treballadors un nivell de plom a la sang superior a 40 µg Pb/100 ml.

ANNEX III Prohibicions

a) Agents químics:

EINECS (1)	CAS (2)	Nom de l'agent	Límit de concentració per a l'exempció
202-080-4 202-177-1	91-59-8 92-67-1	2-naftilamina i les seves sals. 4-aminodifenil i les seves sals.	0,1 % en pes 0,1 % en pes
202-199-1 202-204-7	92-87-5 92-93-3	Benzidina i les seves sals. 4-nitrodifenil.	0,1 % en pes 0,1 % en pes

(1) EINECS: European Inventory of Existing Commercial Chemical Substances (Inventari europeu de substàncies químiques comercials existents).
(2) CAS: Chemical Abstracts Service (Servei de resums químics).

b) Activitats amb agents químics: cap.

(Aquest Reial decret s'inclou tenint en compte la correcció d'errades publicada en el «BOE» núm. 129, de 30-5-2001.)

8503 REIAL DECRET 443/2001, de 27 d'abril, sobre condicions de seguretat en el transport escolar i de menors. («BOE» 105, de 2-5-2001.)

Les normes de seguretat aplicables en el transport col·lectiu de menors per carretera estaven recollides en el Reial decret 2296/1983, de 25 d'agost, sobre trànsit i circulació de vehicles escolars i de menors.

Des de l'entrada en vigor del Reial decret esmentat hi ha hagut canvis importants des del punt de vista legislatiu i reglamentari de caràcter general tant en matèria d'ordenació dels transports terrestres, com de trànsit, circulació i seguretat viària dels vehicles de motor, i de les normes sobre condicions tècniques dels vehicles, que afecten de manera directa la matèria que s'hi regulava.

Això feia necessària, en tot cas, una modificació del Reial decret esmentat que adaptés el contingut a les modificacions operades en el marc de l'ordenament jurídic general en què s'enquadrava.

En aquest punt, no ha semblat raonable desatendre la possibilitat d'adaptar les condicions de seguretat exigides en el transport de menors als canvis que ha experimentat la situació social i econòmica des de 1983, introduint una posada al dia dels elements de seguretat que han de tenir els vehicles en els quals aquell es porti a terme.

Així mateix, s'ha considerat oportú recollir alguns elements destinats a facilitar l'accés i la utilització dels vehicles als escolars i als menors de mobilitat reduïda.

Aquesta disposició ha estat sotmesa al procediment d'informació en matèria de normes i reglamentacions tècniques i de reglaments relatius als serveis de la societat de la informació, que preveu la Directiva 98/34/CE, del Parlament Europeu i del Consell, de 22 de juny, modificada per la Directiva 98/48/CE, de 20 de juny, així com al Reial decret 1337/1999, de 31 de juliol, que incorpora aquestes directives a l'ordenament jurídic espanyol.

En virtut d'això, a proposta del vicepresident primer ministre de l'Interior, i dels ministres de Foment, d'E-

tats el Comitè Nacional del Transport per Carretera i el Consell Nacional de Transports Terrestres, d'acord amb el Consell d'Estat i amb la deliberació prèvia del Consell de Ministres en la reunió del dia 27 d'abril de 2001,

DISPOSO:

Article 1. Àmbit d'aplicació.

Les condicions de seguretat que preveu aquest Reial decret s'apliquen:

a) Als transports públics regulars d'ús especial d'escolars per carretera, quan almenys la tercera part, o més, dels alumnes transportats tingui una edat inferior a setze anys en el moment en què va començar el curs escolar corresponent.

b) A les expedicions de transports públics regulars de viatgers d'ús general per carretera en què la meitat, o més, de les places del vehicle hagin estat prèviament reservades per a viatgers menors de setze anys.

c) Als transports públics discrecionals de viatgers amb autobús, quan tres quartes parts, o més, dels viatgers siguin menors de setze anys.

d) Als transports privats complementaris de viatgers per carretera, quan la tercera part, o més, dels viatgers siguin menors de setze anys.

Article 2. Autoritzacions de transport.

Els transports ressenyats a l'article anterior només poden ser efectuats per les empreses que tinguin la concessió o autorització administrativa corresponent que, d'acord amb el que disposen les normes d'ordenació dels transports terrestres, habiliti per dur a terme el transport regular o discrecional de què es tracti en cada cas.

Per a l'atorgament de l'autorització preceptiva de transport regular d'ús especial per a la realització dels transports inclosos en el paràgraf a) de l'article esmentat, s'exigeix, en tot cas, que el transportista sol·licitant acreditat el compliment dels requisits que exigeixen els articles 3, 4, 6 i 12, juntament amb els altres que resultin exigibles per raons d'ordenació del transport, amb una atenció especial a tots els destinats a garantir més nivell de seguretat en el transport.

Article 3. Antiguitat dels vehicles.

1. Com a regla general, només es poden prestar els serveis compresos en el paràgraf a) de l'article 1, i adscriure, si s'escau, a les autoritzacions de transport regular d'ús especial, els vehicles que no superin, a l'inici del curs escolar, l'antiguitat de deu anys, comptats des de la primera matriculació.

Això no obstant, s'admet l'adscripció de vehicles d'una antiguitat superior sempre que es compleixin conjuntament els requisits següents:

1r Que el vehicle no excedeixi l'antiguitat de setze anys comptats des de la primera matriculació a l'inici del curs escolar.

2n Que el sol·licitant acreditat que el vehicle es dedicava anteriorment a la realització d'aquesta mateixa classe de transport, o bé presenti el certificat de desballestament d'un altre vehicle que en el curs escolar corrent o en l'anterior hagi estat adscrit a una autorització de transport regular d'ús especial d'escolars.

2. Els transports objecte d'aquest Reial decret no els poden efectuar vehicles l'antiguitat dels quals al començament del curs escolar, comptada des de la primera matriculació o posada en servei, sigui superior a setze anys.

3. Als efectes del còmput d'antiguitat, es considera el dia 1 de setembre com a data d'inici del curs escolar.